

БИЗНЕС КОМПАС

За Словашката република

Октомври 2021 г.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Територия: 49 036 km²

Население: 5 460 136 (към 04.09.2020 г. по данни от ССИ)

Столица: Братислава

Регион: Средна Европа

Национален празник: 1 септември, Ден на конституцията

Национална валута: евро

Основни официални езици: словашки

ФОРМА НА УПРАВЛЕНИЕ

Форма на управление: Словашката република е парламентарна република с ясно разделение на законодателната, изпълнителната и съдебната власт.

Висш законодателен орган: изпълнява се от еднокамерен парламент състоящ се от 150 члена с четиригодишен мандат, избирани по пропорционалната избирателна система.

Разпределение в Парламента на СР след редовните парламентарни избори през 2020 г.:

OĽANO – 52

SMER - 26

Sloboda a solidarita – 19

SME Rodina – 17

Ľudová strana Naše Slovensko – Kotleba - 8

ZA ĽUDI – 4

Независими - 24

Председател е Борис Колар от SME Rodina

Изпълнителна власт: В Словашката република изпълнителната власт е разпределена между Президента на републиката и правителството.

Президентът е държавния глава и представлява Словашката република пред външните ѝ партньори. Той се избира пряко. Президентът назначава премиера, а по предложение на премиера и министрите. Президентът не се отчита пред никого.

В момента Президент на Словашката република е Зузана Чапутова, която встъпи в длъжност през 2019 г. и в момента тече първият ѝ петгодишен мандат.

Правителство - вж. по-долу

Правителство: Правителството на Словашката република е висшият орган на изпълнителната власт и има законодателна инициатива. Начело на правителството е министър-председателят (премиерът), който се назначава от Президента на републиката. Премиерът предлага министри, които се одобряват от Президента. В момента действащото правителство на Словашката република е коалиционно – **OĽANO, SME Rodina, SaS, ZA ĽUDI.**

Членове на правителството:

Министър председател – Едуард Хегер, OĽANO

- Вицепремиер и министър на икономиката – Рихард Сулик, SaS
- Вицепремиер и министър на инвестициите, регионалното развитие и информатиката – Вероника Ремишова - ZA ĽUDI
- Вицепремиер - Щефан Холи, SME Rodina
- Вицепремиер и министър на финансите – Игор Матович, OĽANO
- Министър на транспорта и строителството – Андрей Долежал, безп. от SME Rodina
- Министър на земеделието и развитието на селските райони – Самуел Влчан, OĽANO
- Министър на вътрешните работи - Роман Микулец, OĽANO
- Министър на отбраната – Ярослав Надъ, OĽANO
- Министър на правосъдието – Мария Коликова, SaS
- Министър на външните работи и европейските въпроси – Иван Корчок, безп. от SaS
- Министър на труда, социалната политика и семейството – Милан Крайняк, SME Rodina
- Министър на околната среда – Ян Будай, OĽANO
- Министър на образованието, науката, научните изследвания и спорта – Бранислав Грьолинг, SaS
- Министър на културата – Наталия Миланова, OĽANO
- Министър на здравеопазването – Владимир Ленгравски, OĽANO

Действащ Парламент:

Последни проведени избори: 29.02.2020 г.

Управляваща партия: Движение OĽANO в коалиция с SME Rodina, SaS, ZA ĽUDI

Опозиционни партии: SMER, LSNS

ИКОНОМИКА

Актуално икономическо развитие:

Икономиката на Словашката република е пазарна, отворена и експортно ориентирана. Промислеността е основен елемент на икономиката на Словашката република, където са заети над 700 хиляди души. Автомобилната промишленост е изключително важна за Словакия и създава 13,9% от БВП, почти половината от експорта на страната и от промишлената продукция. Словакия е най-големия производител на леки автомобили на 1000 души в света. Други важни сектори на промишлеността са електрониката, химическата промишленост и металургията. През 2020 г. брутната добавена стойност създадена от икономиката на Словакия е в размер на 81.5 млрд. евро, което е спад с 4,5% спрямо 2019 г.

Основни макроикономически показатели:

БВП – 93.9 млрд. евро за 2019 г., което е ръст от 5,1% спрямо 2018 г. През 2020 г. в следствие на наложените мерки за ограничаване разпространението на епидемията от КОВИД-19 икономиката претърпя рязък спад на БВП през първата половина на година. Въпреки възстановяването през втората половина, БВП на страната за 2020 г. е 91.6 млрд. евро, което е спад от 2,5% спрямо предходната година. През 2021 г. словашката икономика, въпреки продължаващите ограничения наложени от борбата с пандемията от КОВИД-19, започна да се възстановява като за първата половина на годината БВП на страната достига 45,6

млрд. евро, което изразено в номинални цени е 6,3% ръст. В реални цени БВП нараства с 4,9%. В номинални цени БВП за първото полугодие на 2021 г. достигна и дори леко надмина нивата за същия период на 2019 г.

Безработица: в края на юни 2021 г. размерът на безработицата достигна 6,9%. В абсолютни цифри това прави 188.9 хил. безработни, което е с 12.5% ръст спрямо същия период на предната година.

Инфлация: инфлацията към края на м. август 2021 г. е 3,8% - изчислена на база ръст на потребителските цени спрямо същия период на 2020 г.

Средна работна заплата: През второто тримесечие на годината средната работна заплата в страната е 1202 евро, което е ръст от 10.5% спрямо същия период на предната година, изразен в номинални цени. Ръстът изразен в реални цени е 8.1%.

Обществени финанси

През 2020 г. дефицитът в обществените финанси на Словашката република достигна 5.609 млрд. евро или 6,2% от БВП на страната. За сравнение, дефицитът през 2019 г. бе едва 1.247 млрд. евро или 1,3% от БВП.

Дефицитът на държавния бюджет достигна 7.76 млрд. евро, което е 8.5% от БВП. Приходите в хазната са в размер на 15.75 млрд. евро, докато разходите 23,51 млрд. евро. Причината за този дефицит е преди всичко пандемията от КОВИД-19 и свързаните с нея мерки за ограничаването ѝ и подпомагане на икономиката.

В приходите в държавния бюджет най-голям дял имат данъчните приходи – 11.87 млрд. евро, от тях приходите от ДДС са в размер на 6,8 млрд. евро, приходите от данъци върху физическите лица – 3,12 млрд. евро, приходите от корпоративен данък – 2,36 млрд. евро и приходи от акцизи – 2,26 млрд. евро. Приходите от бюджета на ЕС са в размер на 2,55 млрд евро като най-голям обем – 774 млн. евро, е получило Министерство на земеделието и развитието на селските региони. От дивиденди в бюджета са влезли 429 млн. евро.

Общественият дълг достигна ниво от 55.18 млрд. евро или 60,6% от БВП. За сравнение през 2019 г. този показател е бил 45,28 млрд. евро или 48.2% от БВП.

В края на 2020 г. международната задлъжнялост на словашката икономика достига нива от 110.9 млрд. евро като най-голям дял има националната банка (36.9 млрд. евро), правителството (33.8 млрд. евро), фирмите (16.9 млрд. евро) и банките (10.8 млрд. евро).

Разходите за обслужване на държавния дълг през 2020 г. възлизат на 797 млн. евро (0,87% от БВП).

Банкова система

Банковата система на Словашката република обхваща – Националната банка на Словакия, търговските банки, клоновете на чужди банки и специализирани държавни банки (Словашката банка за гаранции и развитие и Eximbanka SR).

Според словашкото законодателство, банките са акционерни дружества лицензирани от Националната банка да извършват банкови операции. Основно изискване при издаване на лицензията е паричен депозит в размер най-малко от 16.6 млн. евро, който е част от

основния капитал на банката. Лицензът издаден от НБС е безсрочен и не може да се прехвърля.

От 1.1.2009 г. НБС е част от Европейската система на националните банки и нейна основна цел е поддържане стабилността на цените. Управител на НБС е Петер Кажимир.

В банковата система на СР работят 20 хил. души като през 2020 г. секторът е реализирал 462,5 млн. евро, което е с 134 млн. евро по-малко, отколкото през 2019 г. 63,7% от печалбата в банковия сектор принадлежат на три банки - Slovenská sporiteľňa, VÚB banka и Tatra banka.

Данъчна система

В Словашката република се прилагат следните основни данъци

- Данък върху доходите на физическите лица – 19% при годишен данъчен доход до 37 981.94 евро и 21% за лица с годишен данъчен доход над 37 981.94 евро)
- Осигуровки:
  - o Служителят/работникът заплаща 13.4% от brutната си заплата (9.4% за социално осигуряване и 4% за здравно осигуряване). Максимална месечна база – 7664.00 евро за социалното осигуряване. За здравното осигуряване няма лимит върху месечната база.
  - o Работодателят заплаща 34.4% от brutната заплата на служителя/работника (24.4% за социално осигуряване и 10% за здравно осигуряване). Максимална месечна база – 7664.00 евро за социалното осигуряване. За здравното осигуряване няма лимит върху месечната база.

В Словакия социалното осигуряване включва: покриване на болнични, пенсионно осигуряване, инвалидност, обезщетение за безработица, гаранционна застраховка и резервен фонд.

- Корпоративен данък за юридически лица и самоосигуряващи се – 21%. В случай, че годишния приход е под 49 970 евро (границата за задължителна регистрация по ДДС) може да се приложи и по-ниска ставка от 19%
- Данък върху капиталовите приходи – 19%, 25%
- ДДС – 20% основна ставка, като за някои продукти като основни храни и лекарства може да се приложи по-ниска ставка от 10%
- Данък върху дивидентите – 0% (за фирми резиденти), 7% за ФЛ резиденти и 35% за фирми и ФЛ, който са резиденти на страни с които СР няма подписана данъчна спогодба

Други данъци, които се прилагат са:

- Акцизи – върху горива, алкохол, тютюневи изделия
- Данък върху недвижимото имущество – съгласно закона за местните данъци и такси. Дели се на данък върху земята, данък върху сградата и данък върху апартамента
- Данък МПС
- Данък върху застраховките – не се прилага за застраховка Живот
- Специални данъци и такси в сектори като енергетиката, застраховането, пощенските услуги.

Природни ресурси:

От енергийните суровини на територията на Словашката република се добиват нефт, земен газ и въглища. Добивът на нефт покрива около 1% от вътрешното потребление. Добивът на земен газ покрива около 3% от вътрешното потребление. Добивът на кафяви въглища покрива 80% от вътрешното потребление. Други енергийни суровини, чийто находища се намират на територията на Словашката република като антрацитни въглища, битумни шисти и инертни газове, поради цените на световните пазари за момента не са изгодни за добив. Икономически интерес представлява находището на уран в района на Яхода, но все още добивни дейности не са предприети. До неотдавна в Словакия се е добивал сидерит (желязна руда), но след 2008 г. добивът е преустановен. За разлика от заобикалящите я страни, в Словакия има находища на антимон, но те към момента не са разработени. В страната се намират 6% от световните запаси от магнезит. Има също така големи находища от перлит и зеолити. Значително е и новооткритото находище от талк в района на Гемерска Полома. Други суровини, които се добиват на територията на Словакия са – берит, бентонит и каолин (покриват около 26% от вътрешното потребление), керамична глина, базалт, строителен и облицовъчен камък, доломит, варовик, каменна сол (покрива около 20% от вътр. потребление), анхидрит (покрива около 45% от вътрешното потребление), фелдшпат и кремъчни пясъци. В миналото на територията на Словакия са се добивали, злато, сребро и мед, но поради изчерпване на находищата, този добив е преустановен. В момента в малки количества се добива злато в района на Банска Ходруша.

Около 1,9% от територията на страната е покрита с водни площи – реки, езера и язовири. През страната минава р. Дунав, поради което около 96% от водостока в страната се влива в Черно море.

40% от почвата на Словашката република е орна земя, 16% е покрита от ливади и пасища и 44% е покрита от гори. Най-голям дял имат кафявите горски почви, а в карстовите области и рендзинови почви. Най-плодородните почви – чернозем и кафяви почви се намират в низините.

Условия за развитие на селското стопанство:

Секторът на селското стопанство в Словашката република, през 2019 г. е произвел продукция за 2.315 млрд. евро, което е 2,6% от БВП на страната. В сектора са били заети 41 632 души. Средната заплата в сектора е 1043 евро. Основните фирми в сектора са големи земеделски компании. Средно словашката ферма стопанисва около 77 ха земя спрямо средните за ЕС 14 ха. Около 40% от земята в Словакия е култивирана.

Основните култури които се отглеждат в Словакия са захарно цвекло, картофи, пшеница, ечемик, плодове, горски продукти, царевица, свине, едър рогат добитък, различни видове домашни птици и овце. Най-важните търговски партньори по отношение на селскостопанската продукция са Германия, Полша и Чешката република.

Един от основните проблеми на словашкото селско стопанство е липсата на интерес сред младите да се занимават със земеделие. Липсва и финансиране в областта на изследователската и развойната дейност.

По-голямата част от словашките фермери са се съсредоточили върху отглеждането на зърнени култури и технически маслодайни култури. Отглеждането на тези култури формира 40% от общата земеделска продукция на страната. За сравнение средно за ЕС този процент е едва 15%. От друга страна Словакия изостава в производството на

зеленчуци, плодове и животински продукти. По отношение на тези продукти Словакия е изцяло зависима от вноса. Местната продукция на свинско месо може да задоволи едва 50% от вътрешното потребление. Отрицателното търговско салдо за последните години достигна до 30% за зеленчуците и до 44% за плодовете. Продукцията на храни също е на ниско ниво и 60% от храните в Словакия трябва да се внасят. Това са преди всичко месни продукти, консервирани и замразени плодове и зеленчуци.

Степен на развитие на отделните сектори:

Сектор	2019			2020*		
	млн.евро	Промяна	%БВП	млн.евро	промяна	%БВП
Земеделие	2384.7	12.0%	2.5%	1998.5	-14.3%	2.1%
Промишленост	20668.0	3.9%	21.9%	18515.9	-10.3%	20.2%
Строителство	6521.5	2.5%	6.9%	5675.3	-5,6%	6.2%
Търговия	15258.0	-4.1%	16.2%	17248.2	9.2%	18.8%
Информация и комуникация	3857.5	2.5%	4.1%	3884.2	-6.4%	4.2%
Финансови и застрахователни услуги	2635.1	3.7%	2.8%	2375.1	-13.3%	2.5%
Услуги в сферата на недв. Имоти	8462.2	2.4%	9.0%	8587.8	-2.1%	9.4%
секторни, научно техн. дейности; адм. услуги	8430.2	4.0%	9.0%	7664.3	-2.2%	8.3%
р-ди в държ. админ, отбраната и за соц., мед., пенс. вноски	13142.9	11.2%	14.0%	13675.6	4.8%	14.9%
Култура и развлечение	2929.3	82.7%	3.1%	2424.7	-9.6%	2.6%
чисти данъци от продукти	9881.9	7.1%	10.5%	9505.8	-3.85	10.4%
Общо БВП	94171.3			91555.3	-2,55	

Автомобилната индустрия е водещ сектор в словашката икономика като генерира почти 50% от промишлената продукция и 13% от БВП на страната. В страната заводи са изградили четири от водещите автомобилни производители – Volkswagen, PSA Peugeot Citroen, KIA Motors, Jaguar LandRover. Страната се нарежда на първо място в света по брой произведени автомобили на 1000 души население.

С добавена стойност от 1,35 млрд. евро електротехническата промишленост се счита за един от основните стълбове на словашката индустрия. Други важни сектори са енергетиката, телекомуникациите, транспорта, строителството.

ЧЛЕНСТВО В МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕГИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Член на ЕС от 2004 г.

Член на Шенгенското споразумение

Член на ОИСР

Член на СТО

Член на НАТО

Член на Вишеградската четворка

Участва в инициативата Три морета

ПРИВЛЕЧЕНИ ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ

По предварителна информация от СНБ към 31.12.2019 г. стойността на общо привлечените преки чуждестранни инвестиции е 54,258 млрд. евро, като 49,45 млрд. евро са от държави от 27-те страни членки на ЕС. От тях 46,24 млрд. евро под формата на

основен капитал и реинвестирана печалба. 8 млрд. евро са инвестирани под формата на допълнителен капитал, под формата на вътрешнофирмени заеми между фирмата майка и дъщерните предприятия или между структури на големите инвеститори.

10-те най-големите държави инвеститори в страната са:

Нидерландия – 13,258 млрд. евро
Чешка република – 7.52 млрд. евро
Австрия – 7,085 млрд. евро
Германия – 4,723 млрд. евро
Люксембург – 3,142 млрд. евро
Италия – 2,81 млрд. евро
Южна Корея – 2,78 млрд. евро
Унгария – 2,78 млрд. евро
Белгия – 2,59 млрд. евро
Великобритания – 1,73 млрд. евро

Най-много инвестиции са изтеглени от Словакия към офшорните зони – 1,45 млрд. евро и към Русия – 218,6 млн. евро.

По информация от СНБ към 31.12.2018 г. ПЧИ се разпределят по сектори както следва:

- Мениджмънт и Консултантски услуги – 9.04 млрд. евро
- Металообработка – 5,69 млрд евро
- Недвижими имоти – 5,54 млрд. евро
- Търговия на едрос с изкл.. продажба на МПС – 5,46 млрд. евро
- ИКТ – 4,78 млрд. евро
- Транспорт – 2,40 млрд. евро
- Енергетика – 2,67 млрд евро
- Химическа промишленост – 2,40 млрд. евро
- Реклама – 2,12 млрд. евро
- Финансови услуги – 2 млрд. евро
- Автомобилна промишленост – 1,18 млрд. евро
- Фармацевтика – 1.06 млрд. евро
- Хранително вкусова промишленост – 1 млрд евро

ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

Словашката икономика е отворена, експортно ориентирана. Член е на ЕС от 1.5.2004 г. Износът е изключително важен елемент в развитието на икономиката на страната.

КОВИД кризата повлия върху международната търговия на Словашката република като през 2020 г. износът е намалял с 5.5% спрямо предната година, а вносът с 7.4%.

През 2021 г. обаче външната търговия на страната започва да се завръща към нивата от 2019 г. като за първите осем месеца на годината износът е в размер на 57.3 млрд. евро или 23,2% ръст спрямо същия период на 2020 г. и с 9,3% над нивата за същия период на 2019 г. Вносът също е нарастнал с 23,1% спрямо същия период през 2020 г. до нива от 55.6 млрд. евро, но все още не е достигнал нивата от 2019 г.

Външна търговия по години

Индикатор млн. EUR	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Внос	48,437.6	55,465.1	58,201.4	59,560.6	59,792.8	64,447.0	66,187.6	70,778.2	76,835.0	79,275.0	72,599.7
Износ	49,251.7	56,754.9	62,201.7	64,131.5	64,565.4	67,607.0	69,554.6	73,851.9	79,144.5	80,337.7	75,916.2
Салдо	814.2	1,289.8	4,000.4	4,570.9	4,772.6	3,160.0	3,367.0	3,073.7	2,309.5	1,062.6	3,316.5
Оборот	97,689.3	112,219.9	120,403.1	123,692.0	124,358.2	132,054.0	135,742.2	144,630.1	155,979.6	159,612.7	148,516.0

Основните страни партньори по износа са Германия, Чехия, Полша, Унгария, Австрия, Великобритания, САЩ, Китай, Румъния и Холандия.

Основни страни партньори при вноса са Германия, Чехия, Китай, Полша, Виетнам, Южна Корея, Русия, Унгария, Франция, Италия.

Основните стокови групи при износа са: Моторни превозни средства, Аудиовизуална техника, Гуми и пластмасови изделия, Основни метали и изделия от тях, Продукти на химическата промишленост.

Основните групи по внос са: Аудиовизуална техника, Моторни превозни средства, Основни метали и изделия от тях, Продукти на химическата промишленост, Продукти от пластмаса и каучук.

Износът за страните от ЕС е 78,5% от общия износ на страната. Вносът от страните от ЕС представлява 67% от вноса на страната.

ОТНОШЕНИЯ С БЪЛГАРИЯ

Търговия

През 2020 г. износът е 270.371 млн. евро, това е 20. място и спад от 10%. Вносът е 428.520 млн. евро, това е 19. място и намаление с 2%. Общият стокообмен възлиза на 698.891 млн. евро, като има спад от 5.6%. Основната причина е силно ограничената икономическа активност в двете страни (и техни основни партньори, на които сме поддоставчици, например в автомобилната промишленост) поради пандемията от коронавируса-19. Салдото е отрицателно с -158.148 млн. евро.

През първите шест месеца на 2021 г. износът възлиза на 129.579 млн. евро, като отбелязва спад с 10% и 24. място сред всички страни по износа. Вносът е 244.668 млн. евро, това е увеличение с 21% и 18. място сред страните. Стокообменът възлиза на 374.247 млн. евро, като има увеличение с 8%. Салдото е отрицателно с -115.089 млн. евро.

В последните 5-6 години се увеличава обемът при износа на продуктите от желязо, метали и химически продукти, като например нефтените масла.

По отношение на вноса от Словакия продължават, както и през миналите години, да преобладават стоките, за които не съществува или е в ограничени размери подобно производство в България. В тази група влизат основно LCD телевизорите на компаниите "Самсунг", "Филипс" и "Сони", произведени в Словакия и друга битова техника, пътнически автомобили и авточасти, електро- и техническо оборудване и др. Независимо от кризисните моменти в миналото вносът на тези стоки е относително стабилен предвид търсенето и потреблението им в България.

Водещи стоки в износа за България: телефони и видеофони, телевизори, бойлери и награвателни уреди, компютърна техника, какаова маса, необработен алуминий, ръчни електроинструменти, електрически табла.

Водещи стоки във вноса от България: Електрически трансформатори, Биодизел, части за автомобилната промишленост, Необработен цинк, шоколад и шоколадови изделия, фармацевтични продукти, обувки, предпазни стъкла

Инвестиции в България

Към 31.12.2019 г. от България са привлечени инвестиции в размер на около 22 млн.евро. През 2016 г. словашките инвестиции са -2.3 млн. евро. През 2017 г. те са 9.4 млн. евро. През 2018 г. те са отрицателни с -1.0 млн. евро.

През 2019 г. отчетените словашки инвестиции у нас са 0.8 млн. евро.

През 2020 г. по предварителни данни те възлизат на 12.9 милиона евро. През първите три месеца на 2021 г. те са 2.6 млн. евро.

Към края на 2020 г. общият им размер възлиза на 62.6 млн. евро.

По Закона за насърчаване на инвестициите няма сертифицирани проекти със словашко участие.

Отделни словашки фирми проявяват интерес за инвестиране в България, но до момента най-значимата инвестиция от Словакия е изкупуването на 99% от акциите на „Евробанк“ от словашкия фонд „Иструкапитал“. По данни на словашкото посолство към края на 2018 г. само четири фирми от Словакия са значителни инвеститори в България.

За разширяване на взаимното сътрудничество между двете страни би допринесло създаването на смесени предприятия, особено като се имат предвид съществуващите вече връзки между предприятията от двете страни в близкото минало.

Перспективни сектори

Транспортна промишленост и инфраструктура

Секторът е затруднен от голяма инвестиционна задлъжнялост. Автомобилният парк е остарял и трябва да се обнови като расте натиска за неговата екологизация. До 2026 г. 48% от автобусите и тролейбусите трябва да се подменят с по-екологични версии. Основен приоритет на правителството е завършването на магистрала D2 (в отсечката от Братислава до Кошице), изграждането на скоростни отсечки на околновръстното на Кошице и Прешов, реконструкцията на пътната мрежа първи клас (около 3300 км от тази мрежа е в лошо състояние), инвестиране за интелигентно управление на пътната инфраструктура. При речните превози правителствен приоритет е проекта Dunajbus.

Енергетика

Словакия потребява около 10% повече от електроенергията, която може сама да произведе. След пускането на 3. и 4. блок на АЕЦ Моховице, което се очаква да стане през 2021, респ. 2023 г., страната ще произвежда 5-10% повече електроенергия, отколкото ще може да потребява като по този начин ще стане чист износител на електроенергия. Сред възможностите е увеличението на капацитетите на преносната мрежа към Чешката република, Унгария и Украйна. Става въпрос за изграждане на нови разпределителни станции с капацитет 400 kV и трансформатори 400/110 kV и

модернизация на вече съществуващите разпределителни станции с капацитет 400 kV. Друга възможност е производството на водород от излишъка на електроенергия, който ще се генерира от ядрената електроцентрала, изграждането на системи от батерии за съхранение на електроенергия, както и изграждането на нови ВЕИ мощности (соларни и вятърни). Потенциал има и използването на богатите източници на геотермалната енергия за производство на електричество. До момента в Словакия, няма изградена електроцентрала на геотермална енергия. Съществуват множество възможности за промяна на части от газопреносната мрежа, за пренос на водород, реконструкцията на газопроводите, изграждането на съоръжения за обработка на биоотпадъци и производството на био газове.

Земеделие и хранителна промишленост

Обработваемата земя в Словакия обхваща 1,35 мил. хектара, но само 25% от нея е покрита с поливни системи. Броят на работниците в земеделието намалява с всяка изминала година. Значително намалява броя на отглежданите свине и говеда. В растениевъдството преобладава отглеждането на зърнени култури (пшеница) и технически култури (рапица). Над 60% от храните се внасят. Всеки работен ден в Словакия влизат по 800 камиона с храни. Пълна самодостатъчност Словакия има само в производството на захар и зърнени култури. В Словакия има недостиг от капацитети за обработка на месо, зеленчуци и плодове. Съществуващите капацитети трябва да се модернизират. Консервна промишленост почти не съществува. Тук има потенциал при изграждането на напоителни системи, доставки на месо и месни произведения, консервирани и замразени зеленчуци и плодове, млечни продукти.

Отбранителна промишленост

Модернизацията на техниката и инфраструктурата върви паралелно. През лятото на 2021 г. трябваше да бъде представена концепцията за дългосрочните покупки на Министерство на отбраната до 2025 г. Сегашното състояние на армията на СР се характеризира със остаряло въоръжение, техника, материали и комуникационно оборудване. Във връзка с ангажиментите на Словакия в рамките на НАТО, страната трябва да дооборудва тежка механизирани бригада. До 2024 г. разходите за отбрана на страната трябва да достигнат 2% от БВП като Словакия иска да увеличи и разходите за НИРД в областта на отбраната. При модернизацията на армията, Словакия планира да закупува големи и малки бронирани транспортни средства, артилерийски системи, леко лично въоръжение, транспортни средства. Сред основните проекти свързани с модернизацията на отбранителната инфраструктура са проекти като модернизацията на летище Слиач за 14 нови изстребителя F16, летище Кухиня, за изстребителите МиГ29, както и изграждането на команден център на силите за специални операции.

Изложения и маркетингови събития

Горещо препоръчваме участието на български фирми на специализираните международни и регионални изложения, които се организират в Словашката република. Тези събития помагат при изграждането на търговски контакти и презентацията на собствените продукти и услуги. Най-важните изложения се провеждат в Братислава и в Нитра. Всяка година в Словакия се провеждат изложения в областта на туризма, хранителната промишленост, строителството, машиностроенето, електротехниката. Въпреки, че през 2020 г. поради пандемията от КОВИД 19, тази дейност бе временно ограничена, през 2021 г. много от изложенията възтановиха дейността си. По-долу предлагаме списък на най-важните:

- IDEB - изложение свързано с отбранителната промишленост - Братислава
- Agrokomplex – изложение за земеделска продукция и храни, Нитра
- Агросалон (земеделска изложба), Нитра
- Moddom (мебелна промишленост и интериор), Братислава
- EXPO ITF Slovakiaitour (туристическо изложение), Братислава
- Danubius Gastro (гастрономия), Братислава
- Interbeauty (козметика), Братислава
- Conesco, Racioenergia (строителство и енергетика), Bratislava
- Международен машиностроителен панаир, Нитра
- LignumExpo (дървообработваща промишленост), Братислава

Туризм

Въвеждането на Единната система за туристическа информация (ЕСТИ) променя метода за отчитане на броя на туристите. Поради тази причина броя на туристите през 2020 г. не е съпоставим с предходни години.

От началото на 2020 г. до 20 декември близо 2700 словашки туристи са пренощували в местата за настаняване в България по данни от ЕСТИ. Основната част от тях са пристигнали в България с цел морски или бизнес туризъм. По данни на НСИ отчетеният спад на словашки туристи за периода януари – декември 2020 г. е 94%, като проучването на НСИ обхваща места за настаняване с 10 и повече легла.

През 2019 г. словашките туристи са 77 098 души, това е 22. място (14. място в ЕС) и спад от 4.9% или с 3943 души. Българските туристи в Словакия за периода са 38 231 души, това е 20. място и спад от 2.4% или с 954 души.

През месец декември 1997 г., в Братислава между Министерството на търговията и туризма на Република България и Министерството на икономиката на Словашката Република е подписана Спогодба за сътрудничество в областта на туризма. Целта на спогодбата е развитието, подпомагането и популяризирането на различни видове туризъм, предлагани от двете страни.

ПРАВНО-НОРМАТИВНА БАЗА И ПОЛЕЗНИ БИЗНЕС КОНТАКТИ

Важни институции:

Водещи търговско-промишлени палати, стопански камари и браншови организации:

- Договор между Кралство Белгия, Чешката република, Кралство Дания, Федерална република Германия, Република Естония, Република Гърция, Кралство Испания, Френската република, Ирландия, Италианската република, Република Кипър, Република Латвия, Република Литва, Великото херцогство Люксембург, Република Унгария, Република Малта, Кралство Нидерландия, Република Австрия, Република Полша, Португалската република, Република Словения, Словашката република, Република Финландия, Кралство Швеция, Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия (държави - членки на Европейския съюз) и Република България и Румъния за присъединяването на Република България и Румъния към Европейския съюз Подписан на 25 април 2005 г. в Люксембург, в сила от 12 май 2005 г.
- Спогодба за икономическо и научно-техническо сътрудничество, подписана на 31 май 1995 г. в Братислава, в сила от 29 септември 1995 г.
- Спогодба за насърчаване и взаимна защита на инвестициите, подписана на 21 юни 1994 г. в Братислава, в сила от 9 март 1995 г.
- Спогодба за сътрудничество в областта на гражданската авиация, подписана на 8 декември 1995 г. в София, в сила от 9 май 1996 г.
- Спогодба за сътрудничество в областта на туризма, 3 декември 1997 г., Братислава;
- Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане, 12 ноември 1999 г., в сила от 02.05.2001 г.
- Спогодба за взаимното признаване на сертификатите и изпитанията за качество на

стоките, 15 април 2000 г.

- Спогодба за комбинирани превози между двете страни, подписана на 14 юни 2000 г.
- Спогодба между правителствата на двете страни за взаимна административна помощ в митническата област, подписана в Пловдив на 2.03.2005 г., в сила от 1.07.2005 г.
- Меморандум за сътрудничество между Министерството на икономиката и енергетиката на Република България и Министерство на икономиката на Словашката Република, подписан на 21.11.2007 г. в София.
- Споразумение за сътрудничество между Българска агенция за инвестиции и Словашката агенция за инвестиции и търговия, подписано на 22.01.2010 г. в Братислава, в сила до 22.01.2013 г.
- Споразумение между Министерството на младежта и спорта на Република България и Министерството на образованието, науката, изследванията и спорта на Словашката Република за сътрудничество в областта на спорта,, подписано на 5 ноември 2013 г. в Братислава.

Контакти на важни институции:

Президентство – <https://www.prezident.sk/>

Правителство на СР – <https://www.vlada.gov.sk/>

Министерство на финансите – <https://www.mfsr.sk/sk/>

Министерство на икономиката – <https://www.mhsr.sk/>

Министерство на инвестициите, регионалното развитие и информацията – <https://www.mirri.gov.sk/>

Министерство на външните работи и европейските въпроси – <https://www.mzv.sk/>

Министерство на земеделието и развитието на селските райони – <https://www.mpsr.sk/>

Министерство транспорта и строителството – <https://www.mindop.sk/>

Министерство на труда, социалните въпроси и семейството – <https://www.employment.gov.sk/sk/>

Министерство на околната среда – <https://www.minzp.sk/>

Министерство на отбраната – <https://www.mosr.sk/>

Министерство vnitra SR – <https://www.minv.sk/>

Министерство правосъдието – <https://www.justice.gov.sk/Stranky/default.aspx>

Министерство на образованието, науката и научните изследвания и спорта – <https://www.minedu.sk/>

Министерство културата – <https://www.culture.gov.sk/>

Министерство на здравеопазването – <https://www.health.gov.sk/Titulka>

Национална Банка на Словакия – <https://www.nbs.sk/sk/titulna-stranka>

Данъчна администрация – <https://www.financnasprava.sk/sk/titulna-stranka>

Агенция за развитие на инвестициите и търговията (SARIO) – <https://sario.sk/>

Eximbanka SR – <https://www.eximbanka.sk/>

Слованкса банка за гаранции и развой – <https://www.szrb.sk/>

Ведомство за обществени поръчки – <https://www.uvo.gov.sk/>

Патентно ведомство – <https://www.indprop.gov.sk/>

Словашка Търговско-Промислена Палата – <https://web.sopk.sk/>

Словашка земеделска камара – <http://www.sppk.sk/>

Търговски регистър – <https://www.orsr.sk/>

Регистър на самонаетите лица – <https://www.zrsr.sk/default.aspx>

Асоциация на работодателските организации на СР – <https://www.azzz.sk/>

Асоциация на промишлените организации – <https://www.asociaciapz.sk/>

Републикански съюз на работодателите – <https://www.ruzsr.sk/>

Клуб 500 – <http://www.klub500.sk/>

Съюз на автомобилната промишленост – <https://www.zapsr.sk/>

Съюз на машиностроителната промишленост – <http://www.zspsr.sk/>

Съюз на електротехническата промишленост – <https://zep.sk/>

Сдружение на отбранителната промишленост на СР – <https://www.zbor.sk/>
IT Асоциация на Словакия – <https://itas.sk/>

КООРДИНАТИ НА БЪЛГАРСКАТА ДИПЛОМАТИЧЕСКА МИСИЯ И СТИВ

Embassy of Republic of Bulgaria in the Slovak republic
Kuzmanyho 1
811 06 Stare Mesto, Bratislava
Slovak Republic

Tel: +420 601 025 755 – телефон СТИВ
e-mail: obchodniradabg@gmail.com